

“TË BUXHETOJMË PËR RININË ME RININË”

Bashkia Roskovec

Kjo analizë u përgatit nga Observatori për të Drejtat e Fëmijëve dhe të Rinjve, në emër të Rrjetit të Organizatave “Zëri i të Rinjve”, me mbështetjen e UNFPA-së.

Qershor 2020

Autor:

Observatori për të Drejtat e Fëmijëve dhe të Rinjve

© Aplikimet për leje për të shumëfishuar ose përkthyer pjesë nga ky publikim duhet të dërgohen në:

Observatori për të Drejtat e Fëmijëve dhe të Rinjve
Rruga "Brigada e VIII", Pall. LID, K.1, Z.1, Tiranë, Shqipëri
Email: info@observator.org.al
Webmail: www.observator.org.al

Ky Publikim është realizuar nga UNFPA me ekspertizën e Observatorit për të Drejtat e Fëmijëve dhe të Rinjve (Observatori), në kuadër të projektit "Leave No One Behind" ("Askush të mos Mbetet Pas"), një Program i përbashkët i OKB-së i financuar nga Swiss Agency for Development and Cooperation (SDC) dhe zbatuar nga katër agjensi të OKB: UNDP, UNFPA, UNICEF, dhe UN WOMEN në partneritet me Qeverinë Shqiptare. Ky projekt synon fuqizimin e personave vulnerabël në Shqipëri që të kenë akses të barabartë në shërbimet dhe mundësitë publike, të kenë një zë në vendimmarrjen publike, që ndikon në jetën e tyre dhe t'i kërkojnë llogari zyrtarëve publikë, duke i mbajtur përgjegjës për dështimet apo arritjet.

Një falenderim i shkon stafit të Bashkisë së Roskovecit që ka bashkëpunuar me Observatorin dhe ka mundësuar të dhënat ndër vite mbi aktivitetet dhe buxhetin e planifikuar për të rejtat dhe të rinjtë. Në veçanti, falenderojmë Znj. Majlinda Bufi – Kryetare e Bashkisë Roskovec, Znj. Everina Tafa – Drejtore e projekteve sociale në Bashkinë e Roskovecit dhe Z. Elis Apostoli – Përgjegjës i shërbimit social në Bashkinë e Roskovecit.

Përmbajtja e këtij Publikimi është përgjegjësi e Observatorit, në emër të Rrjetit të Organizatave "Zëri i të Rinjve". Opinionet e shprehura këtu janë të autorit dhe nuk pasqyrojnë domosdoshmërisht opinionet e UNFPA-së, UN Albania apo SDC.

PËRSE BUXHETIMI “PËR RININË” DHE “ME RININË”?

Rinia në Shqipëri është pjesë e programit dhe politikave të qeverisë dhe citohet si grup prioritar në dokumenta të veçantë të hartuar për këtë qëllim. Ofrimi i një tërësie shërbimesh dhe informacionesh edukuese në fushën e shëndetësisë, arsimit, punësimit, zhvillimit ekonomik, kulturës, sportit, argëtimit, mjedisit e vullnetarizimit, si dhe angazhimi i rinisë në proceset planifikuese e vendimmarrëse, është domosdoshmëri¹. Këto shërbime mund dhe duhet të ofrohen kryesisht nga njësitë bazë të vetëqeverisjes vendore (bashkitë), të cilat janë më afër qytetar/eve dhe njohin më mirë nevojat e tyre.

Të rejtat dhe të rinjtë duhet të jenë pjesë e iniciativave planifikuese e zhvilluese të ndërmarra si në nivel qendror, ashtu edhe nga njësitë e vetëqeverisjes vendore, sidomos nga bashkitë.

Njësitë e vetëqeverisjes vendore kanë detyra dhe kompetenca specifike për rininë, të diktuar nga ligje të ndryshme dhe plane strategjike kombëtare. Më poshtë **paraqiten kompetencat për rininë nga njësitë e vetëqeverisjes vendore:**

1. Ligji 139/2015 “Për vetëqeverisjen vendore” si një nga ligjet bazë mbi të cilin organizojnë punën dhe funksionojnë njësitë e vetëqeverisjes vendore, ka të shprehur qartësisht detyrimin dhe përgjegjësinë për trajtimin me prioritet të rinisë. Konkretisht këto detyrime evidentohen në:

- (i) *Nenin 3*, ku përcaktohet misioni i vetëqeverisjes vendore, në pikat d), dh) dhe f) sipas të cilave realizimi i shërbimeve duhet të bëhet në forma të përshtatshme, bazuar në nevojat e antar/eve të bashkësisë, në përputhje me standardet e kërkuara me ligj apo akte të tjera normative, si dhe përmes nxitjes efektive të pjesëmarrjes gjithëpërfshirëse të bashkësisë në qeverisjen vendore;
- (ii) *Nenin 23*, ku përcaktohen funksionet e bashkësisë në fushën e infrastrukturës dhe shërbimeve publike (kryesisht në mirëmbajtjen e institucioneve arsimore apo zhvillimin e aktiviteteve edukuese e promovuese në fushën e shëndetësisë, etj);
- (iii) *Nenin 24*, ku përcaktohen funksionet e bashkësisë në fushën e shërbimeve sociale;
- (iv) *Nenin 25*, ku përcaktohen funksionet e bashkësisë në fushën e kulturës, sportit dhe shërbimeve argëtuese;
- (v) *Nenin 26*, ku përcaktohen funksionet e bashkësisë në fushën e mbrojtjes së mjedisit;
- (vi) *Nenin 28*, ku përcaktohen funksionet e bashkësisë në fushën e zhvillimit ekonomik vendor;
- (vii) *Nenin 29*, ku përcaktohen funksionet e bashkësisë në fushën e sigurisë publike.

Garantimi i pjesëmarrjes publike të grupeve të ndryshme shoqërore në procesin e vendimmarrjes shprehet qartësisht edhe në nenin 16 të këtij ligji, ku përcaktohet detyrimi për konsultime publike nga Njësitë e vetëqeverisjes vendore.

2. Ligji 68/2017 “Për financat e vetëqeverisjes vendore”, i cili në:

- (i) *Nenin 38, pika 2* përcakton që pas finalizimit të projekt dokumentit të programit buxhetor afatmesëm të rishikuar, kryetari i njësisë së vetëqeverisjes vendore të marrë masa për publikimin e tij dhe më pas të organizojë seanca dëgjimore me komunitetin dhe grupet e interesit². Në këtë kuadër, bashkitë mund dhe

1. Fushat e mësipërme përbëjnë dhe thelbin e objektivave të përgjithshme të Planit Kombëtar të Veprimit për Rininë 2015–2020

2. Ligji Nr. 68/2017 “Për financat e vetëqeverisjes vendore”, neni 38, pika 2, fq. 16

duhet të mbështetin iniciativat planifikuese buxhetore për të rejat dhe të rinjtë në linjë me nevojat e këtij grupi, duke u udhëhequr dhe zbatuar legjisllacionin në fuqi dhe dokumentat kryesorë strategjikë të hartuar për këtë qëllim.

3. Ligji 75/2019 “Për rininë”, si një ligj bazë për mbrojtjen e të drejtave të të rinjve në mënyrë gjithëpërfshirëse, krijimin e kushteve të nevojshme për aktivizimin, pjesëmarrjen dhe mbështetjen e të rinjve, përcaktimin e funksioneve dhe kompetencave të institucioneve në nivel qendror dhe vendor, si dhe bashkëpunimin me organizatat që ushtrojnë veprimtari në fushën e rinisë. Kompetencat e njësisë së vetëqeverisjes vendore për rininë në këtë ligj përcaktohen në:

- (i) *Nenin 5*, ku theksohet se njësia e qeverisjes vendore duhet të:
- Bashkëpunoj me Ministrinë e Arsimit, Sportit dhe Rinisë (MASR) për politikat, projektet e programet në fushën e rinisë;
  - Kontribuoj në ofrimin e veprimtarive për të rinjtë në bashkëpunim me MASR, institucione dhe autoritete të tjera vendore, duke përcaktuar standardet në ofrimin e veprimtarive rinore dhe punës me rininë.
- (ii) *Nenin 7*, ku përcaktohen kompetencat specifike të njësisë të vetëqeverisjes vendore, si më konkretisht:
- Njësitë e vetëqeverisjes vendore, në përputhje me funksionet e tyre, hartojnë dhe zbatojnë politikat vendore në fushën e rinisë, si dhe janë përgjegjëse për:
    - pasqyrimin dhe respektimin e të drejtave të të rinjve, duke përcaktuar objektivat dhe prioritetet, si dhe të garantojnë zbatimin e tyre;
    - krijimin e këshillit vendor të rinisë;
    - organizimin dhe koordinimin e veprimtarive që synojnë arritjen e objektivave vendore në fushën e mbrojtjes dhe të fuqizimit të të rinjve;
    - organizimin dhe ofrimin e veprimtarive për të mbështetur mirëqenien dhe zhvillimin e të rinjve;
    - nxitjen e vullnetarizimit të të rinjve dhe edukimin joformal të tyre;
    - financimin e krijimit dhe të zhvillimit të infrastrukturës rinore dhe të hapësirave rinore të sigurta;
    - krijimin e strukturave administrative për çështjet e rinisë;
    - parashikimin, në buxhetet e tyre, të fondeve për realizimin progresiv të të drejtave të të rinjve për zhvillimin e projekteve, programeve dhe veprimtarive rinore;
    - mbledhjen, analizimin dhe raportimin e të dhënave, në bashkëpunim me institucionet e tjera, për situatën e të drejtave të të rinjve në territorin e tyre.
  - Njësitë e vetëqeverisjes vendore mund të aplikojnë për t’u mbështetur nga programet kombëtare dhe ndërkombëtare për rininë, në përputhje me këtë ligj dhe aktet nënligjore në fuqi.
  - Për zbatimin e detyrimeve të parashikuara në këtë nen, njësitë e vetëqeverisjes vendore mund të bashkëpunojnë me njëra-tjetrën nëpërmjet lidhjes së marrëveshjeve të përbashkëta, në përputhje me legjisllacionin në fuqi për vetëqeverisjen vendore.
  - Njësitë e vetëqeverisjes vendore bashkëpunojnë me organizatat për të rinjtë e organizatat rinore shqiptare në diasporë, për të mbajtur komunikimin me të rinjtë shqiptarë që janë larguar nga vendi për arsye studimesh ose të tjera, me qëllim angazhimin në aktivitetet që zhvillohen në Republikën e Shqipërisë.

(iii) *Nenin 10*, ku përcaktohet se:

- Këshilli vendor i rinisë është organ këshillimor, që funksionon pranë kryetarit të bashkisë. Këshilli vendor i rinisë ushtron kompetencat e mëposhtme:
  - këshillon njësitë e vetëqeverisjes vendore për drejtimin e politikave dhe planeve vendore për rininë;
  - vlerëson situatën e të rinjve dhe zbatimin e planeve dhe politikave rinore në nivel vendor;
  - propozon përmirësime të politikave vendore rinore, si dhe nismat që i përshtaten nevojave të të rinjve në territorin ku veprojnë;
  - bashkëpunon dhe shkëmben informacion me Këshillin Kombëtar të Rinisë.
- Këshilli vendor i rinisë kryesohet nga kryetari i bashkisë dhe përbëhet nga të paktën 4 deri në 6 anëtarë, ku të paktën gjysma e anëtarëve përfaqësojnë organizatat rinore dhe/ose për të rinjtë. Anëtarët e këshillit vendor të rinisë emërohen me urdhër të kryetarit të bashkisë.
- Kriteret, procedurat e përzgjedhjes së anëtarëve të këshillit vendor të rinisë, si dhe mënyra e organizimit dhe funksionimit të këshillit vendor të rinisë miratohen me vendim të këshillit bashkiak, duke i'u referuar, për aq sa është e mundur, kriterëve dhe procedurave të miratuara nga Këshilli i Ministrave për Këshillin Kombëtar të Rinisë.

4. Plani Kombëtar i Veprimit për Rininë (PKVR) 2015-2020, miratuar me Vendim të Këshillit të Ministrave Nr. 383, datë 6 maj 2015, është një ndër dokumentat kryesorë që udhëheq punën e qeverisjes qendrore, si dhe të njëjste të vetëqeverisjes vendore për veprime dhe masa për të rejtat dhe të rinjtë në Shqipëri. Qëllimi i këtij plani është zhvillimi dhe koordinimi i politikave ndërsektoriale rinore në edukim, punësim, shëndetësi e kulturë, si dhe forcimi i pjesëmarrjes së të rejave e të rinjve në jetën shoqërore dhe proceset vendimmarrëse. Misioni i Planit Kombëtar të Veprimit për Rininë 2015-2020 qartësisht evidenton nevojën për *“përmirësim të cilësisë së jetës së të rejave e të rinjve dhe forcim të statusit të tyre, përmes zhvillimit të më shumë mundësive në edukim, punësim, shëndetësi, kulturë, si dhe rritje të pjesëmarrjes së plotë të tyre në shoqëri dhe vendimmarrje”*⁹³. Bazuar mbi këtë dokument strategjik, njësitë e vetëqeverisjes vendore duhet të hartojnë dhe zbatojnë planet e tyre të veprimit në nivel vendor, duke synuar përbushjen e misionit dhe qëllimit të sipërcituar.

SI PARAQITET SITUATA NË BASHKINË ROSKOVEC?

Në planifikimet dhe ndërhyrjet në shërbim të komunitetit, pra përfshirë edhe rininë, Bashkia Roskovec orientohet, veç të tjerash, përmes: (i) Strategjisë Kombëtare për Zhvillim dhe Integrim 2015-2020, (ii) Planit të Përgjithshëm Vendor të Bashkisë dhe (iii) Planit Operacional të Zhvillimit Vendor të Bashkisë Roskovec 2016. Ndërsa në terma buxhetorë, Bashkia Roskovec vepron në përputhje me legjislacionin në fuqi dhe përgatit Programin Buxhetor Afatmesëm, mbi bazën e të cilit, në përputhje me ligjin për financat e vetëqeverisjes vendore, bëhet dhe planifikimi buxhetor vjetor. Aktualisht Bashkia Roskovec ka në zbatim Programin Buxhetor Afatmesëm 2019-2021.

Bazuar në informacionin e dhënë nga bashkia, situata në lidhje me të rejtat dhe të rinjtë paraqitet si në vijim:

- Sipas të dhënave të siguruar nga vetë Bashkia Roskovec, në këtë Bashki janë 5270 të rinj të grupmoshës 15-29 vjeç.

- Në Roskovec ka gjithsej 2 (dy) shkolla të mesme, nuk ka universitet, ka 1 (një) Pallat Kulture Roskovec dhe 1 (një) qendër social komunitare, e cila është qendër multi-funksionale.
- Në këtë Bashki nuk ka organizata lokale që veprojnë me një fokus të veçantë për rininë.
- **Bashkia Roskovec ka ngritur një Bord Rinor Këshillimor** si një instrument për sigurimin e angazhimit dhe kontributit rinor, i krijuar në nëntor 2019, me mbështetjen e projektit “Rritja e pjesëmarrjes rinore në vendim-marrjen lokale në bashkitë Roskovec dhe Ura Vajgurore”, zbatuar nga Ura të Reja Berat dhe financuar nga projekti i USAID “Zhvillimi i Përsheptuar i Shoqërisë Civile”, me synimin për të marrë pjesë në diskutimin e prioriteteve lokale dhe vendim-marrjen lokale. Bordi përbëhet nga 15 të rinj nga të gjithë Njësitë Administrative të Bashkisë. Përzgjedhja e të rinjve në Bord është bërë nëpërmjet aplikimeve me pyetësor, të cilët janë shqyrtuar nga komisioni vlerësues për përzgjedhjen e të rinjve anëtarë të Bordit Rinor. Për strukturimin e Bordit Rinor Këshillimor të Bashkisë Roskovec është hartuar një Rregullorë e Brendshme në dhjetor 2019. Rregullorja përmbledh dhe përcakton procedurat e përgjithshme, të takimeve dhe zgjedhjeve, si dhe ato administrative të Bordit, duke i bërë ato transparente dhe të aksesueshme për të gjithë anëtarët e Bordit. Misioni i Bordit Rinor Këshillimor është rritja e angazhimit të të rinjve në vendim-marrjen lokale në Bashkinë Roskovec nëpërmjet rritjes së kapacitetit të të rinjve, realizimit të inisiativave rinore, dhe avokimit dhe lobimit tek Bashkia Roskovec për integrimin e perspektivës rinore në të gjithë veprimtarinë e saj. Objektivat e Bordit Rinor Këshillimor janë:

- Identifikimi i shqetësimeve, nevojave, sfidave dhe prioriteteve të të rinjve në komunitetet e tyre;
- Adresimi i shqetësimeve, nevojave, sfidave dhe prioriteteve të të rinjve duke propozuar veprime dhe inisiativa konkrete për t’u ndërmarrë nga Bashkia;
- Pjesëmarrja në planifikimin dhe zbatimin e inisiativave dhe projekteve të Bashkisë që fokusohen tek të rinjtë;
- Rritja e ndërgjegjësimit të aktorëve lokale dhe publikut në përgjithësi për vlerat dhe domosdoshmërinë e angazhimit rinor.

Rregullorja e brendshme e funksionimit të Bordit Rinor Këshillimor, shoqërohet me Kodin e Etikës, i cili përcakton rregullat e sjelljes për anëtarët e Bordit, duke promovuar vlerat më të mira që udhëheqin punën e Bordit Rinor Këshillimor. Kodi i Etikës është i detyrueshëm për t’u ndjekur nga të gjithë anëtarët e Bordit. Çdo anëtar i Bordit është i detyruar të respektojë dhe aplikojë kërkesat e Kodit. Çdo anëtar i Bordit angazhohet të punojë për realizimin e përgjegjësisë duke parandaluar sjellje që përbëjnë dhunim të kërkesave të këtij Kodi.

- **Është hartuar Plani Lokal i Veprimit për Rininë 2020-2023**, që bazohet dhe në Planin Kombëtar të Veprimit për Rininë.
- Në Planin Operacional të Zhvillimit Vendor të Bashkisë Roskovec 2016, nxitja e partneritetit publik-privat dhe biznesit social për shfrytëzimin e potencialeve lokale dhe rritjen e punësisimit (me vëmendje për punësimin e të rinjve dhe femrave) është parashikuar si faktor potencial i zhvillimit ekonomik dhe social në Bashkinë Roskovec. Gjithashtu në këtë Plan, për të afruar të rejtat dhe të rinjtë drejt sporteve, një nën-drejtim strategjik është ndërtimi i palestresë së gjimnazit në Roskovec dhe përmirësimi i infrastrukturës së palestrave dhe oborreve të shkollave të tjera.
- Në Planin Operacional të Zhvillimit Vendor, shërbimi shëndetësor është planifikuar si një sektor i veçantë, i përbërë nga 4 qendra shëndetësore dhe 13 ambulanca. Infrastruktura e qendrave shëndetësore dhe ambulancave pjesërisht është e mirë por ka probleme dhe nevojë për investime kapitale në disa, si Qendra Shëndetësore në Roskovec, Strum, Kurjan, si dhe ambulancat e fshatrave Vidhishtë, Luar, Marinez, Jagodinë, Agacaj, Velmish dhe Vlosh. Problem tjetër është pamjaftueshmëria e personelit ndihmës mjek (dhe infermier) për të mbuluar shërbimin e nevojshëm në përgjithësi dhe në mënyrë specifike në fshatrat Luar, Mbërs dhe Kurjan.

- Bashkia e Roskovecit përgjatë viteve të fundit ka realizuar një sërë programesh për rininë, si: buxhetimi i aktiviteteve sociale për të rinjtë, punë për hartimin e Planit të Rinisë, kurse profesionale të certifikuara në drejtimet: parakeri, elektrikist, aktrim, fotografi dhe gazetari, aktivitete sociale për të rinjtë, punë me Bordin Rinor.
- Bashkia e Roskovecit është në procesin e nënshkrimit të një Marrëveshje Bashkëpunimi 2 vjeçare me **Observatorin, në emër të rrejtit të organizatave “Zëri i të Rinjve”**, me qëllim mobilizimin, integrimin dhe fuqizimin e potencialeve të të rejave dhe të rinjve përmes shërbimeve ndërgjegjësuese, informuese, avokuese e lobuese, në fushat e edukimit, kujdesit, shëndetit dhe punësimit.
- Bashkia Roskovec **ka një punonjës të dedikuar për shëndetin publik, por jo një njësi apo punonjës të veçantë dedikuar rinisë.**
- Sipas Programit Buxhetor Afatmesëm 2019–2021 në Bashkinë e Roskovecit kategoria e të rinjve nuk është e buxhetuar në mënyrë direkte nëpërmjet aktiviteteve dhe programeve apo shërbimeve të caktuara. Megjithatë departamentet/ programet në Bashki, buxheti i të cilave i dedikohet direkt ose indirekt rinisë janë:
  - Investimet arsimore
  - Investimet Publike
  - Departamenti i Kulturës dhe Sportit, nëpërmjet aktiviteteve sociale për të rinjtë të buxhetuara
  - Investimet në fushën sociale
- Buxheti i bashkisë dedikuar indirekt për rininë **është pjesë e programeve buxhetore**, që paraqiten në tabelën në vijim:

Viti	Kategoria	Buxheti i planifikuar (Lekë)	Buxheti i shpenzuar (Lekë)
2016	Arsimi		
	Aktivitete Social- Kulturore	1,800,000	1,650,000
2017	Arsimi		
	Aktivitete Social- Kulturore	3,000,000	2,800,000
2018	Arsimi (shkolla verore)	500,000	480,000
	Aktivitete Social- Kulturore	5,000,000	4,850,000
2019	Arsimi (shkolla verore)	450,000	430,000
	Aktivitete Social- Kulturore	2,100,000	1,800,000
2020	Arsimi (shkolla verore)	300,000	
	Aktivitete Social- Kulturore	1,300,000	

Sikurse shikohet nga të dhënat e tabelës së mësipërme:

- **Planifikimi i buxhetit për programin e arsimit** nga viti 2018 në vitin 2020 është *ulur me 200,000*. Ndërsa buxheti i shpenzuar për këtë program nga viti 2018 në vitin 2019 është *ulur me 50,000* (10% më pak).
- **Planifikimi i buxhetit për programin e aktiviteteve social- kulturore** nga viti 2016 në vitin 2020 është *ulur me 500,000*. Ndërsa buxheti i shpenzuar për këtë program nga viti 2016 në vitin 2019 është *rritur*

me 150,000 (9% më shumë).

- Njoftimet e ndryshme mbi çështjet sociale, shëndetësore, arsimore etj pasqyrohen online në faqen e internetit të bashkisë së Roskovecit www.bashkiaroskovec.gov.al. Në këtë faqe ndër të tjera në *kategorinë e Kulturës*, pasqyrohen informacione mbi këndet kulturore, që mund të frekuentohen nga të gjitha kategoritë, si Pallati i Kulturës, Biblioteka, Arsimi, Arti dhe Sportet.

Në *kategorinë e Shërbimeve*, Bashkia Roskovec pasqyron informacione mbi shërbimet si: shërbimet publike, shërbimet sociale etj.

Gjithashtu në *kategorinë "Programi i transparencës"* jepen publikime të ndryshme, informime dhe konsultime publike, kërkesa për informacion etj.

Njoftimet për konsultimet publike publikohen në *kategorinë "Këshillim me publikun"*.

- Bashkia ***nuk ka bërë ndonjë vlerësim/ anketim për të identifikuar nevojat dhe prioritetet*** e të reja dhe të rinjve në Roskovec, përveç anketimit të kryer nga Observatori në vitin 2017. Këshilli Bashkiak ***ka organizuar seanca dëgjimore të veçanta për problemet e rinisë***, ku ndër problemet e rinisë të diskutuara kanë qenë:
  - Arredimi i një prej sallave të Qendrës Social Komunitare për të rinjtë;
  - Ambjente sportive;
  - Laboratorë në shkolla.
- Kur pyetet për rëndësinë e aktiviteteve me fokus shëndetin seksual e riprodhues, si dhe ato sensibilizuese për shëndetin dhe kujdesin shëndetësor, bashkia i vlerëson si aktivitete të rëndësishme, së bashku me: krijimin e Bordeve/ Këshillave konsultues të përbashkët ndërmjet bashkisë dhe organizatave rinore; pasjen e një manuali shpjegues për të rejtat e të rinjtë për t'u njohur me të drejtat e tyre mbi shëndetin e kujdesin shëndetësor; shkëmbimin e eksperiencave mes të reja dhe të rinjve nga bashki të ndryshme me ndërmjetësimin e drejtuesve vendorë, e të tjera.

Ndërkohë, nga një anketim i kryer nga UNFPA me ekspertizën e Observatorit, me 100 të reja e të rinj të bashkisë Roskovec (60% vajza dhe 40% djem) gjatë periudhës nëntor 2017 (të dhenat e plota gjenden në linkun: <https://observator.org.al/wp-content/uploads/2018/01/Human-Rights-Day-10-Dhjetor-Bashkia-Roskovec.pdf>) rezultojnë se:

- 90% e vajzave dhe 85% e djemve shprehen se i njohin mirë apo shumë mirë të drejtat e njeriut.
- 62% e vajzave dhe 45% e djemve janë në dijeni se ekziston një Ditë Nderkombëtare për të Drejtat e Njeriut.
- ***Një pjesë shumë e ulët e të reja dhe të rinjve*** (40% e djemve dhe 23% e vajzave) janë në dijeni të politikave apo/ dhe strategjive rinore që ekzistojnë në Bashki.
- ***Shumica e të reja dhe të rinjve*** (85% e vajzave dhe 60% e djemve) pohojnë se Bashkia organizon aktivitete rinore/ sportive dhe kulturore.
- Vetëm 3% e djemve dhe 2% e vajzave janë në dijeni për buxhetin e Bashkisë Roskovec që mund të jetë i lidhur në mënyrë të drejtëpërdrejtë ose jo të drejtëpërdrejtë me rininë.
- Pjesa dërrmuese e të reja dhe të rinjve (87% e vajzave dhe 78% e djemve) pohojnë nevojën që Bashkia të mund të zhvilloj takime periodike me të rinjtë për të identifikuar prioritetet e tyre, që të mund të jenë pjesë e planifikimeve të Bashkisë për këtë kategori.

- Shumica e të anketuarve (70% e djemve dhe 67% e vajzave) shprehen se **janë pak të kënaqur me shërbimet që ofron Bashkia e Roskovecit** për këtë kategori.
- Shumica e të rejave dhe të rinjve nuk kanë dijeni nëse Bashkia ka krijuar një Këshill rinor, që mund të shërbej si një mekanizëm lobues për nevojat dhe prioritetet e tyre në vendimarrjen lokale.
- Aktivitetet që të rejat dhe të rinjtë e anketuar shprehen se do të donin që Bashkia e Roskovecit të ofronte për ta janë:
  - Aktivitete sportive dhe ambiente përkatëse (100% e të rinjve);
  - Infrastruktura më të mirë në shkollë dhe transport falas (73% e të rinjve);
  - Aktivitete argëtuese (53% e të rinjve);
  - Qendër rinore (38% e të rinjve);
  - Aktivitete kulturore dhe ambiente përkatëse (28% e të rinjve).

ÇFARË MUND TË PËRFSHIHET PËR RININË NË BUXHETIN E VITIT 2021 TË BASHKISË ROSKOVEC?

Bashkia Roskovec, në përmbushje të detyrimeve dhe përgjegjësi të saj për përmirësimin e situatës së të rejave dhe të rinjve të Roskovecit, në zbatim të Ligjit 75/2019 “Për rininë”, si dhe Planit Kombëtar të Veprimit për Rininë 2015–2020, mund të përfshijë në planifikimin buxhetor për vitin 2021 disa nga veprimet që përshkruhen në vijim:

QËLLIMI	VEPRIMI / PROJEKTI	KOHËZGJATJA	TREGUES	DETAJIME MBI ROLIN E BASHKISË
1. Nxitja dhe pjesëmarrja e të rejave dhe të rinjve në proceset dhe vendimarrjet demokratike	1.1. Fuqizimi i veprimtarisë së Këshillit Vendor të Rinisë, i parashikuar si një kompetencë e njëjësive të vetëqeverisjes vendore dhe në Ligjin 75/2019 “Për rininë” duke respektuar balancën gjinore si dhe përfaqësimin e të rejave dhe të rinjve nga grupe të pafavorizuara (persona me aftësi të kufizuara, minoriteti Rom, Egjiptjan, komuniteti LGBTI, etj).	- Dhjetor 2020 Aktivitete trajnuese për anëtarët e Këshillit Vendor të Rinisë, i kryesuar nga kryetari i Bashkisë. Janar 2021 - e në vijim: Aktivizimi i këtij Këshilli në mbledhjet dhe proceset vendimarrëse të bashkisë.	- Lista e antarë/eve të Këshillit Vendor të Rinisë, publikuar në faqen e internetit të bashkisë Roskovec. - Pjesëmarrja dhe diskutimi i tyre pasqyruar në proces-verbalet e mbledhjeve përkatëse.	Bashkia Roskovec mer masa që Këshillin Vendor të Rinisë ta ketë aktiv përgjatë vitit 2020 e në vijim.
	1.2. Përfshirja e dimensionit gjinor dhe rëndësisë së pjesëmarrjes së barabartë në përfaqësimin dhe jetën politike, në sesione për edukimin qytetar, në shkollat publike (të mesme).	Gjatë gjithë viteve 2020 – 2021	- Numri i aktiviteteve me fokus diskriminimin gjinor dhe përfshirjen e rinisë në vendimarrje, të organizuara nga bashkia në 2 shkollat e mesme të Bashkisë Roskovec. - Numri i të rejave e të rinjve të pranishëm dhe që japin mendim në mbledhjet e Këshillit Bashkiak apo sesancat/ dëgjuesat publike që organizon bashkia për çështje të ndryshme.	Bashkia Roskovec organizon dëgjesa publike duke pasur në konsideratë respektimin e balancës gjinore.

QËLLIMI	VEPRIMI / PROJEKTI	KOHËZGJATJA	TREGUES	DETAJIME MBI ROLIN E BASHKISË
	1.3. Takime sensibilizuese me të rejtat e zonave rurale dhe urbane, si dhe me të rejtat me aftësi të kufizuara, mbi rëndësinë e pjesëmarrjes së barabartë të tyre në procesin e votimit (individual e të lirë), në zgjedhjet vendore dhe qendrore.	Përgjatë viteve 2020-2021	<ul style="list-style-type: none"> - Numri i takimeve sensibilizuese të organizuara. - Numri i pjesëmarrësve disgreguar sipas zonave, moshës, aftësi dhe njësive administrative. 	Bashkia Roskovec të ketë në vëmendje realizimin e takimeve sensibilizuese me të rinjtë në zonat rurale dhe urbane lidhur me procesin e votimit.
2. Nxitja e punësimit të të rejave dhe të rinjve përmes politikave efektive të tregut të punës	2.1. Vlerësimi i kërkesës së tregut të punës dhe traditës apo nevojave specifike të Roskovecit, në lidhje me kurset e formimit profesional që mund të ofrohen në Bashkinë e Roskovec.	Përgjatë viteve 2020-2021	<ul style="list-style-type: none"> - Raporti i vlerësimit të situatës. - Propozimet drejtuar Zyres Rajonale të Punësimit (ZRP) mbi kurset e reja të formimit profesional që duhet të hapen në Roskovec. - Numri i kurseve të reja të hapura. 	Bashkia Roskovec mund të luajë rolin e facilitatorit.
	2.2. Organizimi i takimeve sensibilizuese me të rejtat dhe të rinjtë mbi rëndësinë e ndjekjes së kurseve të formimit profesional të bazuara në nevojat dhe specifikat e zonës.	Përgjatë viteve 2020-2021	<ul style="list-style-type: none"> - Numri i takimeve të organizuara në shkolla. - Numri i të rejave dhe të rinjve pjesëmarrës/e në këto takime. - Numri i të rejave dhe të rinjve të regjistruar/a në kurset e formimit profesional. 	Në bashkëpunim me ZRP, Bashkia Roskovec realizon aktivitete dhe panairë mbi rëndësinë e ndjekjes së kurseve të formimit profesional.
	2.3. Mbështetja e aktiviteteve që nxisin vetëpunësimin e të rejave dhe të rinjve.	Përgjatë viteve 2020-2021	<ul style="list-style-type: none"> - Numri i aktiviteteve vetëpunësuese të mbështetura. - Numri i të rejave dhe të rinjve të vetëpunësuar/a. 	Bashkia Roskovec mund të mbështesë me grante ose incentive fiskale të rinjtë që vetëpunësohen.
	2.4. Seminare informuese dhe trajnuese me nxënës/et e shkollave të mesme mbi rëndësinë e të sfiduarit të stereotipeve gjinore në punësim.	Përgjatë viteve 2020-2021	<ul style="list-style-type: none"> - Numri i seminareve të organizuara. - Lista e pjesëmarrës/eve disgreguar sipas seksit, moshës, klasës dhe njësive administrative. 	Bashkia Roskovec mund të luajë rolin e facilitatorit.
	2.5. Panairi i ideve në kuadër të "Ditës Botërore të Aftësive" të të rejave dhe të rinjve ⁴ , bazuar në trajnimet e formimit profesional të ofruara mbi bazën e nevojave dhe karakteristikave të zonës.	15 Korrik 2020 15 Korrik 2021	<ul style="list-style-type: none"> - Panairi i organizuar në bashkëpunim me ZRP. - Numri i ideve të prezantuara. - Numri i të rejave dhe të rinjve pjesëmarrës/e. 	Bashkia Roskovec mund të luajë rolin e facilitatorit.

4. Për të rritur ndërgjegjësimin mbi rëndësinë e investimit në zhvillimin e aftësi të të rejave dhe të rinjve, Asambleja e Përgjithshme e Kombeve të Bashkuara vendosi në Rezolutën A/RES/69/145 që data 15 Korrik të njihet si Dita Botërore e Aftësive të të rejave dhe të rinjve (World Youth Skills Day). Për më shumë informacion vizitoni faqen: <http://www.un.org/en/events/youthskillsday/index.shtml>

QËLLIMI	VEPRIMI / PROJEKTI	KOHËZGJATJA	TREGUES	DETAJIME MBI ROLIN E BASHKISË
3. Nxitja e përfshirjes së të rejave dhe të rinjve në aktivitete mjedisore dhe turistike	3.1. Nxitja e pjesëmarrjes aktive të të rejave dhe të rinjve në hartimin dhe monitorimin e politikave mjedisore dhe turistike në nivel lokal.	Përgjatë viteve 2020-2021	- Numri i të rejave dhe të rinjve që marrin pjesë aktivisht në seancat e Këshillit Bashkiak, dëgjesat publike apo aktivitetet mbi mjedisin, turizmin të organizuara nga bashkia.	Në fokus të projekteve të Bashkisë Roskovec të jetë planifikimi për politikat mjedisore dhe turistike.
	3.2. Aktivitete pastrimi, pyllëzimi, riciklimi, promovimi i turizmit me qëllim rritjen e sensibilitetit të të rejave dhe të rinjve, si dhe komunitetit në tërësi mbi mbrojtjen e mjedisit.	Përgjatë viteve 2020-2021	- Numri i aktiviteteve sensibilizuese të organizuara. - Numri i aktiviteteve për promovimin e turizmit të organizuara. - Numri i pemëve të mbjella dhe sasia e plehrave të grumbulluara apo ricikluara.	Kjo është në fokus të punës së Bashkisë.
	3.3. Aktivitete sensibilizuese mbi mjedisin dhe ndikimin e tij në shëndetin e gjeneratës së re.	Përgjatë viteve 2020-2021	- Numri i aktiviteteve të zhvilluara. - Numri i të rejave dhe të rinjve pjesëmarrës/e.	Kjo është në fokus të punës së Bashkisë.
	3.4. Aktivitete me të rinjtë që janë larguar nga bashkia për arsye studimesh ose të tjera, me qëllim angazhimit të tyre në aktivitetet që promovojnë kulturën, turizmin dhe vlerat e bashkisë së Roskovecit.	Përgjatë viteve 2020-2021	- Numri i aktiviteteve të zhvilluara. - Numri i të rejave dhe të rinjve pjesëmarrës/e.	Bashkia Roskovec vë theksin në bashkëpunimin me organizatat për të rinjtë e organizatat rinore shqiptare në diasporë për të mbajtur komunikimin me të rinjtë që janë larguar nga bashkia për arsye studimesh ose të tjera, në mënyrë që të promovojnë vlerat turistike dhe kulturore të Bashkisë përtej kufijve shqiptarë.
4. Nxitja e përfshirjes së të rejave dhe të rinjve në aktivitete artistike e kulturore	4.1. Mbështetje për grupet e reja rinore kulturore dhe artistike (këngë, teatër, animacione) të krijuara nga të rejtat dhe të rinjtë e shkollave të Roskovecit dhe përfshirja e tyre në ngjarje apo festa të rëndësishme të qytetit.	Përgjatë viteve 2020-2021	- Numri i grupeve të reja rinore të mbështetura. - Numri i aktiviteteve të bashkisë në të cilat janë të ftuara dhe kanë performuar këto grupe rinore.	Përfshirja e të rinjve në aktivitete artistike-kulturore.
	4.2. Promovimi i jetës artistike dhe kulturore përmes organizimit të aktiviteteve artistike-kulturore në zonat urbane dhe në zonat rurale.	Përgjatë viteve 2020-2021	- Numri i aktiviteteve artistike-kulturore të organizuara me mbështetjen e bashkisë, në zonat urbane dhe rurale, me grupet rinore.	Kjo është në fokus të punës së Bashkisë.

QËLLIMI	VEPRIMI / PROJEKTI	KOHËZGJATJA	TREGUES	DETAJIME MBI ROLIN E BASHKISË
	4.3. Programe sensibilizuese në mediat lokale mbi rëndësinë e pjesëmarrjes së barabartë të të rejave dhe të rinjve, vajzave dhe djemve në veprimtari sportive, artistike dhe kulturore, përfshirë edhe ato që tradicionalisht shihen si aktivitete kryesisht "femërore" ose "mashkullore".	Përgjatë viteve 2020-2021	- Numri i programeve të realizuara. - Përqindja e audiencës së arritur në varësi të shikueshmërisë televizive.	Planifikimi i një sërë projektesh sportive nga Bashkia ku do t'u vihet theksi pjesëmarrjes së barazisë gjinore dhe promovimi i aktiviteteve të të rinjve.
5. Nxitja e përfshirjes së të rejave dhe të rinjve në aktivitete edukuese shëndetësore	5.1. Aktivitete që promovojnë një kulturë të hapur dhe të lirë rreth shëndetit seksual, për të ulur stigmatizmin dhe diskriminimin.	Përgjatë viteve 2020-2021	- Numri i aktiviteteve të zhvilluara në shkollat e qytetit dhe në zonat rurale. - Numri i të rejave dhe të rinjve që marrin pjesë.	Bashkia Roskovec mund të luajë rolin e facilitatorit.
	5.2. Krijimi dhe mbështetja e grupeve të "edukatorëve bashkëmohatari" ("peer education groups") për nxitjen e organizimit të aktiviteteve edukuese shëndetësore mes të rejave dhe të rinjve në zonat rurale, si dhe në komunitetin Rom, Egjiptjan, LGBTI, etj.	Përgjatë viteve 2020-2021	- Grupet e "edukatorëve bashkëmohatari" të krijuara. - Numri i aktiviteteve të organizuara nga grupet e "edukatorëve bashkëmohatari" me të reja dhe të rinjtë e zonave apo komuniteteve të caktuara.	Bashkia Roskovec mund të luajë rolin e facilitatorit.
	5.3. Konkurse mes tre shkollave të mesme mbi rolin e qeverisjes vendore në çështje të shëndetit seksual dhe riprodhues.	Gjatë ditëve dedikuara shëndetit përgjatë viteve 2020-2021	- Numri i aktiviteteve të zhvilluara në tre shkollat e mesme. - Numri i të rejave dhe të rinjve që marrin pjesë.	Bashkia Roskovec mund të luajë rolin e facilitatorit.
6. Nxitja e përfshirjes së të rejave dhe të rinjve në aktivitete për arritjen e Objektivave të Zhvillimit të Qendrushëm (Sustainable Development Goals – SDGs)	6.1. Aktivitete informuese mbi SDG-të me qëllim njohjen e tyre dhe sensibilizimin e të rejave dhe të rinjve mbi rolin që mund dhe duhet të luajnë për përmbushjen e këtyre objektivave.	Përgjatë viteve 2020-2021	- Numri i aktiviteteve me fokus SDG-të, të organizuara nga bashkia në bashkëpunim me Rrjetin e Organizatave "Zëri i të rinjve" dhe me tre shkollat e mesme të qytetit.	Bashkia Roskovec mund të luajë rolin e facilitatorit.
	6.2. Hartimi i planit të veprimeve për përfshirjen e të rejave dhe të rinjve në arritjen e SDG-ve. Zbatimi i planit të hartuar, duke ofruar mbështetjen e duhur financiare, infrastrukturore, etj.	Përgjatë viteve 2020-2021	- Dokumenti i Planit të Veprimeve për arritjen e SDG-ve përmes kontributit të të rejave dhe të rinjve. - Numri i iniciativave të financuara nga bashkia, për t'u zbatuar nga të reja dhe të rinjtë në kuadër të SDG-ve.	Bashkia Roskovec bashkëpunon me shkollat e mesme.

ÇFARË HAPASH DUHET TË HEDHË BASHKIA PARALELISHT ME PËRFSHIRJEN NË BUXHETIN E VITIT 2021 TË DISA PREJ VEPRIMEVE TË PROPOZUARA MË SIPËR?

- Të marrë masa për fuqizimin e funksionimit të Këshillit Vendor të Rinisë në përbërjen e të cilit të ketë përfaqësim të barabartë jo vetëm në gjini, por edhe duke respektuar karakteristika të tjera të tilla si vendbanimi, mosha, etnia, nevojat e veçanta, orientimi seksual, etj.
- Të marrë masa të menjëhershme për të siguruar një bazë të saktë të dhënash (databazë) në lidhje me numrin e të rejave dhe të rinjve në qytet dhe zonat rurale pjesë e territorit të bashkisë, duke siguruar që kjo bazë të dhënash të përmbajë detaje mbi gjininë, moshën, nevojat e veçanta të tyre, etninë, etj.
- Të bashkëpunojë me Rrjetin e Organizatave “Zëri i të Rinjve” me qëllim ofrimin e modelit për nxitjen e krijimit të grupeve dhe shoqatave rinore, nga të rejtat dhe të rinjtë e qytetit dhe të zonave rurale pjesë e territorit të bashkisë.
- Të organizojë sesione të hapura dhe dëgjesa publike me fokus të veçantë të rejtat dhe të rinjtë dhe nevojat e tyre. Për të siguruar pjesëmarrjen në këto sesione e dëgjesa, të organizojë fillimisht takime të shkurtra informuese në shkollat e qytetit dhe të zonave rurale, ku të ftohen të rejtat dhe të rinjtë të bëhen pjesë e dëgjesave që do të organizojë bashkia. Në këto takime duhet të paraqitet dhe kalendari i dëgjesave që mendohet të organizohen. Një kopje e këtij kalendari me datat, oraret dhe vendin e organizimit të këtyre dëgjesave, duhet të publikohet edhe në faqen e internetit të bashkisë.
- Të marrë masa për të caktuar një specialist/e që në përshkrimin e punës së tij/saj të ketë detyra që lidhen specifikisht me rininë dhe ndjekjen e prioriteteve të saj.
- Të marrë masa që të koordinojë aktivitetet shëndetësore, edukuese e kulturore me prioritetet që lidhen me rininë në këto drejtime. Të mundësojë shkëmbime eksperiencash me bashki të tjera ku grupimet rinore janë më aktive.
- Të hartojë një plan veprimi lokal për rininë, ku të përmbliiden të gjitha veprimet e parashikuara në dokumenta të tjerë zhvillimorë të bashkisë, por edhe veprime të tjera të domosdoshme për adresimin e çështjeve rinore në fusha të ndryshme. Ky plan veprimi duhet të mbështetet në Ligjin 75/2019 “Për rininë”, Planin Kombëtar të Veprimit për Rininë 2015-2020 si dhe në Programin Buxhetor Afatmesëm 2019-2021 të Bashkisë Roskovec (pjesë e këtyre veprimeve janë dhënë në tabelën më sipër me sugjerime për veprimet që duhet të përfshihen në buxhetin e vitit 2021 të bashkisë Roskovec, me fokus rininë).
- Të marrë masa që në takimet dhe dëgjesat për përfundimin e buxhetit vjetor 2021, të sigurojë pjesëmarrjen e të rejave dhe të rinjve nga grupe të ndryshme (përfshirë edhe nga grupet e pafavorizuara si Romë, Egjiptjanë, PAK, LGBTI, etj). Bashkëpunimi me Rrjetin e Organizatave “Zëri i të Rinjve” është i domosdoshëm në këtë drejtim, sidomos për të siguruar pjesëmarrjen e të rejave dhe të rinjve nga grupet e ndryshme të sipërcituara, të rejave dhe të rinjve nga zonat rurale, etj.

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

Swiss Agency for Development
and Cooperation SDC

United Nations
ALBANIA

Qershor 2020

Leave
No One
Behind

